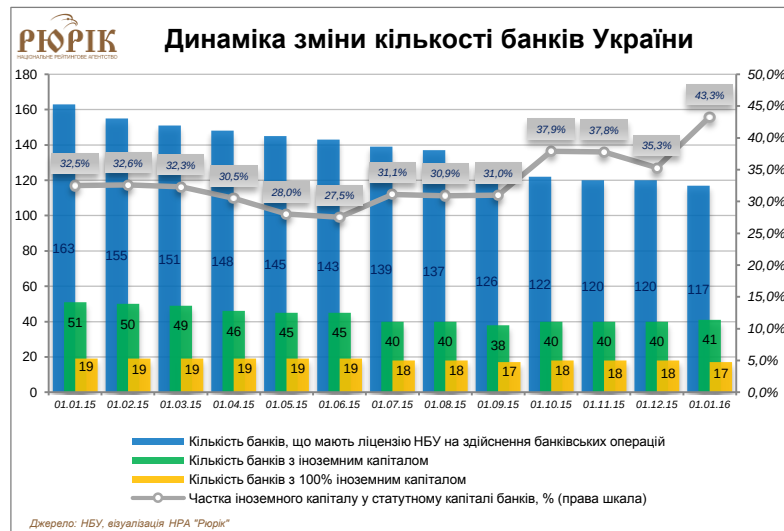

НРА «Рюрік» відзначає наступні ключові зміни в банківській системі України за результатами грудня 2015 року:

– Станом на 01.01.2016 р. кількість банків, що мають ліцензію НБУ на здійснення банківських операцій, становила 117 (в т.ч. 41 банківська установа з іноземним капіталом).

Загалом, на дату написання огляду, з початку 2014 року внаслідок погіршення платоспроможності до 68 банківських установ було запроваджено тимчасову адміністрацію. В 5 установах тимчасова адміністрація продовжує працювати, щодо одного банку (ПАТ «АСТРА БАНК») прийнято рішення про припинення тимчасової адміністрації та призначення куратора.

В цілому, щодо 72 банків вже було прийнято рішення про ліквідацію. Щодо 6 банківських установ рішення про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію було прийнято без попереднього запровадження тимчасової адміністрації. Для ПАТ «ЧБРР», ПАТ БАНК «МОРСЬКИЙ» та ПАТ «СХІДНО-ПРОМИСЛОВИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК» підставою для такого рішення стала неможливість для Регулятора здійснювати належний нагляд і контроль внаслідок анексії АР Крим та бойових дій на сході країни.

Рішення про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію ПАТ «Банк Велес», ПАТ КБ «Преміум» та ПАТ КБ «Союз» були прийняті внаслідок порушення вказаними установами банківського законодавства в сфері фінансового моніторингу.

Одна з банківських установ, ПАТ КБ «ТК Кредит», була виведена з ринку через непрозорість структури власності.

Наразі Регулятором вживаються комплексні заходи щодо забезпечення прозорості структури власності банківських установ, запроваджено перевірку фінансового стану кінцевих бенефіціарів, суттєво підвищено вимоги до ділової репутації.

У результаті проведеної роботи Регулятор ідентифікував фактичних контролерів кожного банку, до окремих банків було застосовано заходи впливу в порядку, передбаченому законодавством України, тривають юридичні процедури завершення перевірки або вжиття заходів для усунення порушень вимог щодо прозорості структури власності.

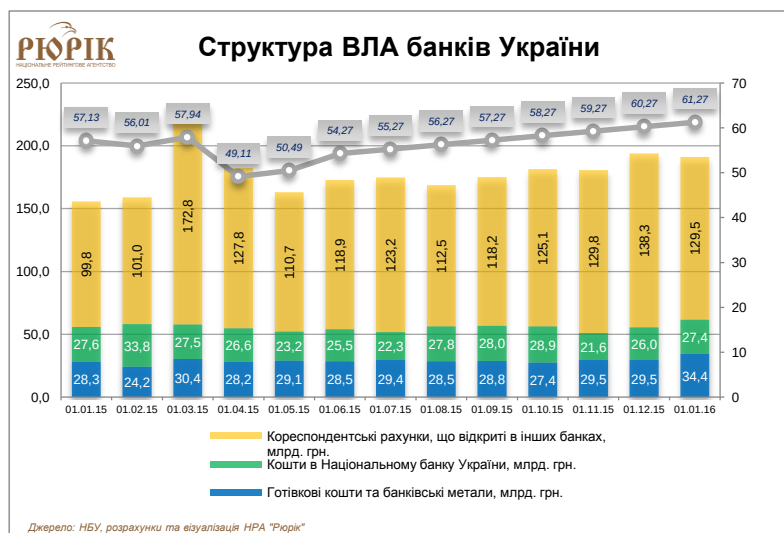
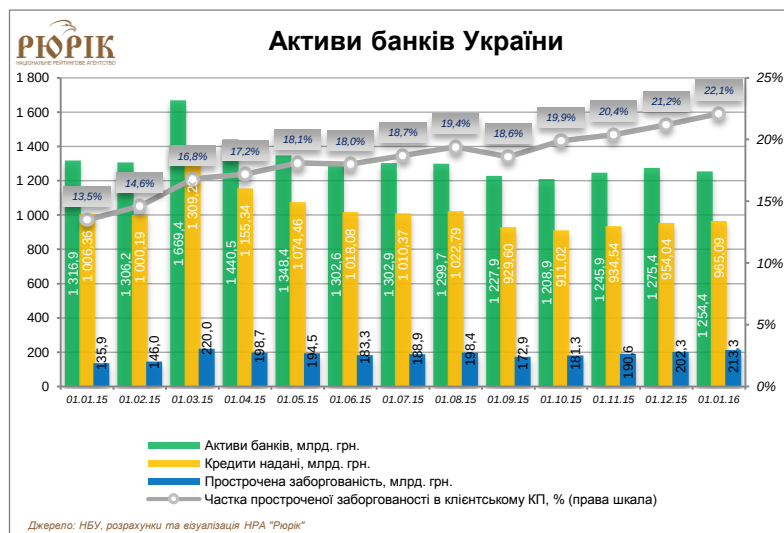
– Станом на 01 січня 2016 року сукупний обсяг активів БСУ становив 1 254,4 млрд. грн., скоротившись на 4,8% протягом 2015 року. Водночас, загальні активи (не скориговані на резерви під активні операції) за результатом року збільшилися на 50,6 млрд. грн. до 1 571,41 млрд. грн. станом на 01.01.2016 р. Сума резервів під активні операції банків за підсумком 2015 року відповідає 321,3 млрд. грн. (+57% в 2015 році).

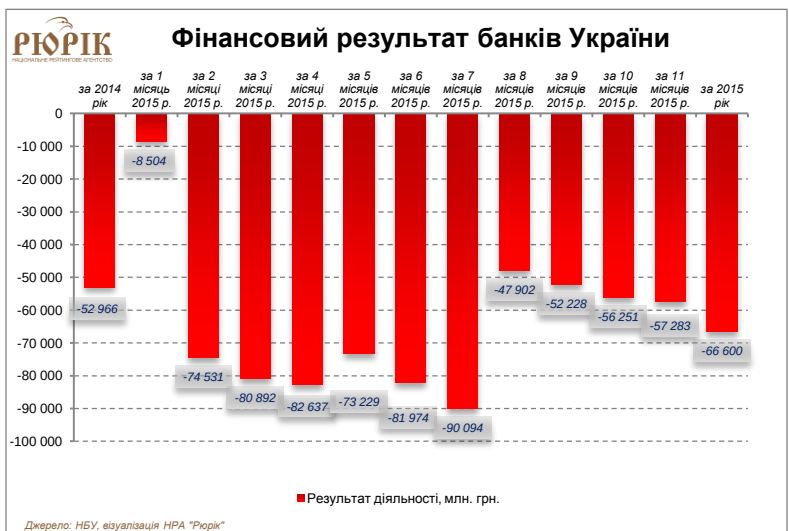
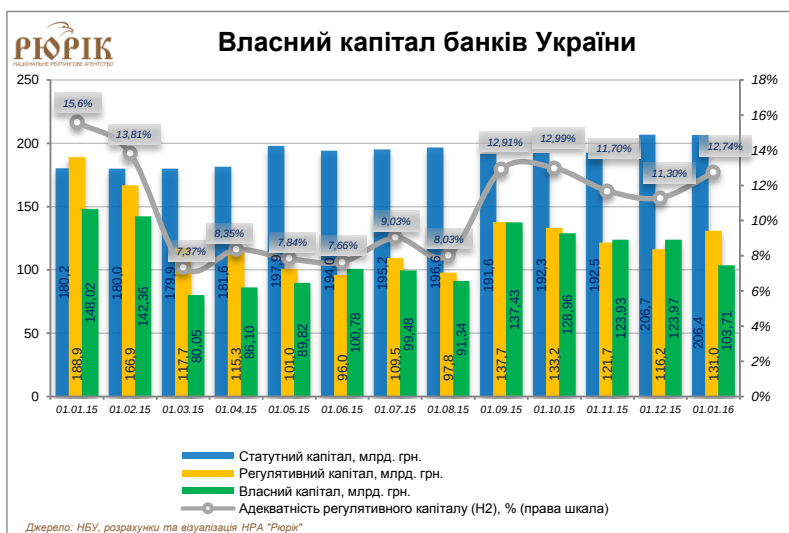
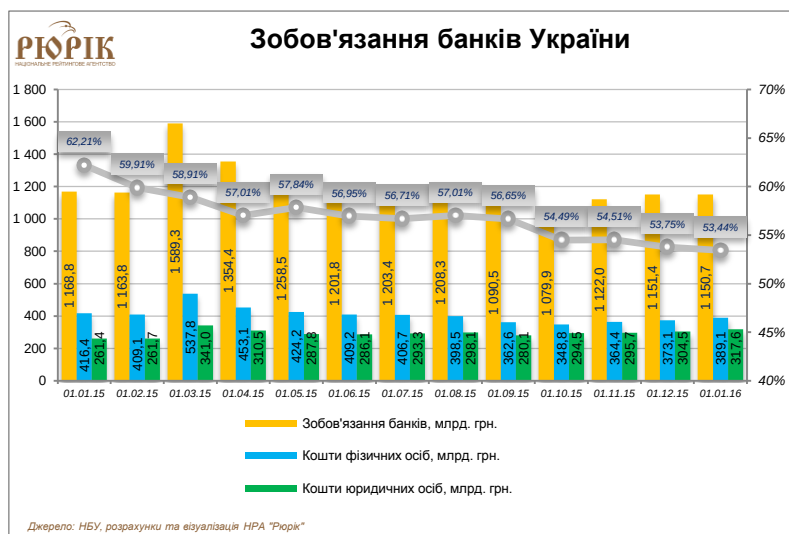
Обсяг високоліквідних активів БСУ станом на 01.01.2016 р. відповідає 191,3 млрд. грн. У грудні 2015 року НБУ здійснював підтримку ліквідності банків за допомогою кредитів овернайт, надання рефінансування шляхом проведення тендера та проведення операцій репо. Середньозважена ставка за всіма операціями склала 25,22%.

На дату написання огляду облікова ставка НБУ відповідає 22% (27% до 25.09.2015 р.). Зважаючи на високий рівень інфляції (143,3% у річному вираженні), облікова ставка, а отже і вартість залучення ресурсу для банківських установ, в найближчий час залишатиметься високою.

Зважаючи на високе значення облікової ставки, а також обмеженість доступу до залучення зовнішнього фінансування та кредитів від НБУ, наразі основним джерелом підтримки ліквідності банківських установ є кошти населення. Значна кількість банківських установ з метою збереження клієнтської бази та для підтримки ліквідності підтримує високі відсоткові ставки за вкладними рахунками, що свідчить про прийняття високоризикової стратегії.

Так, середньоринкова відсоткова ставка за строковими депозитами в національній валюті з початку року зросла з 10,9% до 12,1% (11,7% за короткостроковими та 22,3% за довгостроковими вкладками), а в іноземній валюті – з 7,7% до 7,9% (7,4% за короткостроковими та 9,5% за довгостроковими вкладками).

Протягом грудня 2015 року обсяг портфеля ЦП показав зростання (на 5,2%). Сукупно за підсумком 2015 року сума цінних паперів у власності банківських установ зросла на 29,9 млрд. грн. або 18% до 198,84 млрд. грн.

Протягом грудня 2015 року обсяг **клієнтського кредитного портфеля** збільшився, переважно внаслідок відносного зростання вартості валютних кредитів, на 11 млрд. грн. та станом на 01.01.2016 р. склав 965,1 млрд. грн. Висока вартість кредитного ресурсу, а також обмежена кількість позичальників з достатнім рівнем кредитоспроможності наразі суттєво стримують розвиток кредитування.

Незважаючи на зменшення з початку року обсягу валютних кредитів (в доларовому еквіваленті), їх частка в кредитному портфелі залишається суттєвою до рівня приблизно 57%. При цьому, близько 1/5 валютних кредитів були надані населенню (в т.ч. значна частка валютних кредитів була надана ще в 2008-2009 рр. на придбання і будівництво нерухомості).

Частка простроченої заборгованості у кредитному портфелі протягом 2015 року зросла з 13,5% до 22,1%, та, з огляду на високий рівень макроекономічної невизначеності, досить високу вартість кредитного ресурсу та продовження бойових дій на сході України, що загалом негативно впливає на рівень кредитоспроможності позичальників, вірогідно, продовжить зростати у 2016 році.

Водночас, на думку НРА «Рюрік», реальний обсяг неробочих кредитів є значно вищим, враховуючи той факт, що банківські установи намагаються максимально реструктуризувати наявну проблемну заборгованість. Суттєве доформування резервів під активні операції значною мірою негативно впливає на рівень капіталізації банківських установ, що, в свою чергу, вимагає від їх власників додаткових фінансових впливів для підтримки бізнесу.

З огляду на погіршення якості активів та збиткову діяльність, **обсяг власного капіталу** банків з початку року зменшився на 30% та станом на 01.01.2016 р. складав 103,71 млрд. грн. (дані представлено НБУ без урахування неплатоспроможних банків).

Водночас, регулятивний капітал банків України в грудні 2015 року збільшився на 30,5 млрд. грн. – до 129,8 млрд. грн. Зростання відбулося за рахунок початку ліквідації двох банків, регулятивний капітал яких був від'ємним (АТ «Банк «Фінанси та Кредит» і ПАТ «ВБР»), а також завдяки зростанню регулятивного капіталу низки банків з іноземним капіталом.

При цьому адекватність регулятивного капіталу зросла з 8,92% до 12,31%.

Протягом грудня 2015 року сукупний **обсяг клієнтського портфеля** збільшився на 29,1 млрд. грн., переважно за рахунок впливу курсової різниці. Частка валютних вкладів в клієнтському портфелі є значною та відповідає приблизно 50%.

За підсумками 2015 року **фінансовий результат** БСУ був від'ємним та становив (-) 66,6 млрд. грн. без урахування неплатоспроможних банків (-) 53 млрд. грн. за підсумками 2014 року). Від'ємний фінансовий результат БСУ зумовлений в першу чергу погіршенням якості активів банків, що зумовлює необхідність подальшого доформування резервів і, в свою чергу, негативно впливає як на показники дохідності, так і на рівень капіталізації БСУ.

Підготовлено аналітичним департаментом НРА «Рюрік» на основі офіційних даних Національного банку України (режим доступу: www.bank.gov.ua).

Відповідальний за випуск:

Директор з розвитку НРА «Рюрік»,
к.е.н., Долінський Леонід Борисович, тел. (044) 383-04-76.

Відповідальний аналітик:

Старший фінансовий аналітик НРА «Рюрік»,
Ярош Станіслава Сергіївна, тел. (044) 489-87-33 / 49 (вн. 703)